

REZOLUCJA

Związku Powiatów Polskich

Warszawa, 1 lipca 2010 r.

Powiat XXI

Szybko zachodzące zmiany społeczne, sprawiają że administracja w dzisiejszych czasach musi z wyprzedzeniem podejmować działania adaptacyjne. Z tego względu – jako Zarząd Związku Powiatów Polskich – przyjmujemy niniejszą rezolucję zawierającą odpowiedź na spodziewane wyzwania jakie staną przed powiatami w drugiej połowie wieku XXI.

Wielowiekowa historia pokazuje, że powiat – rozumiany jako usługowy ośrodek miejski wraz ze swoim otoczeniem – stanowi naturalną wspólnotę. Postęp cywilizacyjny i będące jego konsekwencją przemiany społeczno-gospodarcze nie odbiorą mu znaczenia – wręcz przeciwnie: przyczynią się do wzmocnienia jego roli.

Nie można jednak zapominać o jednoczesnej zmianie charakteru samorządu, który częściowo utraci przymiot terytorialności. Jednostka samorządu terytorialnego to wspólnota osób zamieszkujących na danym terytorium powołana w celu realizacji określonej części zadań publicznych. Są to zadania o charakterze lokalnym, lub regionalnym najbardziej potrzebne ludziom w ich codziennym życiu.

Zachodzący obecnie szybki rozwój technologiczny prowadzi w szczególności do delokalizacji usług. Coraz mniejsze znaczenie zaczyna odgrywać odległość, gdyż bardzo wiele spraw jest załatwianych za pośrednictwem sieci, przy czym nie chodzi tu tylko o sprawy urzędowe. Oznacza to w szczególności, iż w obszarach uznawanych dziś za podlegające naturalnemu monopolowi określonych jednostek samorządu terytorialnego pojawi się konkurencja.

W przyszłości będziemy żyć w krzyżującym się systemie:

- terytorialnym – w odniesieniu do usług zlokalizowanych będziemy obligatoryjnie przynależeć do jednostki samorządu właściwej ze względu na nasze miejsce zamieszkania,
- funkcjonalnym – w przypadku pakietu usług zdelokalizowanych będziemy mieli możliwość wyboru podmiotów, które będą nam ich udzielać.

Do usług zlokalizowanych znajdujących się w kompetencji przyszłych powiatów będzie należało przede wszystkim:

- zaspokojenie potrzeb energetycznych – nowoczesne społeczeństwo w coraz większym stopniu będzie uzależnione od energii; to zaś sprawi, że ze względów środowiskowych konieczne stanie się opieranie na zasobach energii odnawialnej pozyskiwanej na lokalne potrzeby. Organizacja lokalnych sieci energetycznych (z zastosowaniem zdywersyfikowanych, lokalnych zasobów energii, w szczególności ze źródeł odnawialnych) będzie zadaniem powiatu,
- utrzymanie infrastruktury umożliwiającej zdalne świadczenie usług - w pierwszym rzędzie sieci teleinformatycznych, lecz również wszelkiej infrastruktury, która będzie musiała być zlokalizowana w relatywnie niewielkiej odległości od usługobiorców. Będzie ona domeną jednostki samorządu terytorialnego,
- zarządzanie relacjami społecznymi – prowadzenie działań, których celem będzie przeciwdziałanie atomizacji społecznej. Wydaje się, że przyszłość będzie w dużej części opierała się na wirtualizacji świata. Oznacza to, że coraz rzadziej będziemy mieli bezpośredni kontakt z żywym człowiekiem. Już w tej chwili – opierając się na telepracy, zamawianiu wszystkich potrzebnych towarów przez Internet i zaspokajaniu potrzeb kulturalnych poprzez ściąganie z Internetu filmów – możemy spędzić znaczną część życia nie wychodząc z domu. Konsekwencją takiej sytuacji będzie osłabienie więzi międzyludzkich. W takiej sytuacji ważnym zadaniem samorządu

powiatowego będzie zarówno budowanie społeczeństwa (i to bez dodatku „obywatelskiego”), jak i uwrażliwianie społeczne (już dziś pomoc najuboższym została zdepersonalizowana i proces ten raczej będzie się pogłębiał – zatem niezbędne stanie się kształtowanie solidarności społecznej, w tym socjalnej),

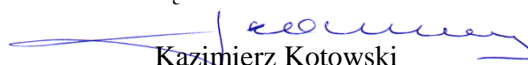
- działania dotyczące zachowania lokalnej tradycji – jest ona bowiem najistotniejszym czynnikiem spajającym lokalne społeczeństwo. Z tego względu przeciwdziałanie atomizacji społeczeństwa musi się również opierać na staraniach o utrzymanie jego tożsamości opartej o wspólną powiatową, dawną *ziemską*, która przetrwała wieki, mimo zmian ustrojowych i administracyjnych,
- lokalna polityka informacyjna – jako istotne narzędzie zarządzania relacjami społecznymi i budowania świadomości lokalnej (organizacja lokalnych komunikatorów multimedialnych, wspólna baza danych dla lokalnych TV, radia, informacji turystycznej i oferty kulturalnej),
- systemowe wspieranie sektora MSP, w tym przedsiębiorczości rodzinnej i przedsiębiorczości społecznej. Tworzenie warunków do funkcjonowania lokalnych usługodawców. Spodziewać się można, że w sferze działalności gospodarczej pojawi się znacząca polaryzacja: z jednej strony znajdą się wielkie koncerny o ogólnopolskim zasięgu, z drugiej – przedsiębiorcy funkcjonujący lokalnie i dostarczający swoje produkty/usługi na lokalny rynek. W tej drugiej grupie znajdą się przede wszystkim ci, których specyfika działania będzie wymagała właśnie lokalnego działania (np. dostarczenie podstawowych produktów żywnościowych). Oni właśnie będą potrzebowali tworzenia otoczenia wspierającego ich funkcjonowanie.

Delokalizacja usług – choć interesująca z punktu widzenia klientów administracji – będzie pociągała za sobą poważne wyzwania dla administracji. Tytułem przykładu można wskazać na:

- konieczność stworzenia nowego systemu nadzoru nad szkołami. Z jednej strony wybór szkoły stanie się przedmiotem swobodnej, indywidualnej decyzji (także w mniejszym stopniu niż dzisiaj determinowanej terytorialnie). Z drugiej, natomiast strony konieczne będą mechanizmy dzięki którym wspólnota będzie w większym niż dziś wymiarze oceniać jakość działania szkoły. Będzie to mogło być domeną wybieranego przez rodziców obywatelskiego kuratora oświaty, czuwającego nad wdrażaniem wysokich standardów kształcenia dzieci i młodzieży.
- nowe zadania systemu ochrony konsumentów. Wobec procesów delokalizacji i globalizacji ewentualne działania na niekorzyść konsumentów będą z jednej strony dotyczyły w większym niż dzisiaj stopniu usług (np. z zakresu ochrony zdrowia), a nie produktów (taka prawidłowość już teraz jest zauważalna w skali europejskiej); z drugiej – będą wymagały dochodzenia roszczeń w skali ogólnopolskiej. Z problemami takimi nie będą w stanie sobie poradzić poszczególne jednostki, zatem ich ochronę będzie musiało stanowić wyzwanie powiatowych rzeczników prawa konsumenta.

W przyszłości powiat stanie się zatem tym szczeblem administracji publicznej, który z jednej strony będzie odpowiedzialny za rozwój, a jednocześnie za zaspokojenie wielu potrzeb lokalnego społeczeństwa. Tak rozumiany powiat powinien być partnerem gmin i województwa w strategicznym planowaniu rozwoju wraz z integralnym procesem planowania przestrzennego.

Prezes Zarządu
Związku Powiatów Polskich

Kazimierz Kotowski